

Naše číslo: PUSR-2018/8196-6/39124/KIR

Vybavuje: Mgr. Kirinovičová

Bratislava, 17. 05. 2018

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 18 ods. 2 a § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,

doručuje VEREJNOU VYHLÁŠKOU

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

rozhodnutie:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku

Kostol r. k. sv. Martina na Malej ul. v obci Svätý Peter, okr. Komárno, súp. č. 1201 na parcele č. 459/2, k. ú. Svätý Peter. V zmysle listu vlastníctva č. 1245 je stavba vedená ako „Kostol“ vo výlučnom vlastníctve Rímskokatolíckej cirkvi, farnosť Svätý Peter, Mierová 42/142, Svätý Peter; pozemok pod stavbou – list vlastníctva nezaložený.

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnuiteľná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad“) začal dňa 17. 4. 2018 správne konanie o vyhlásení farského kostola sv. Martina vo Svätom Petri za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), vypracovaného Krajským pamiatkovým úradom Nitra z vlastného podnetu.

Oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom bolo účastníkovi konania, Obci Svätý Peter, doručené dňa 17. 4. 2018. Účastník konania sa k podkladu rozhodnutia nevyjadril. Zásielka účastníkovi konania, Rímskokatolíckej cirkvi, farnosť Svätý Peter, sa správne orgánu

vrátila dňa 9. 5. 2018 ako nedoručená – zásielka neprevzatá v odbernej lehote. Vzhľadom na neznámeho vlastníka pozemku – parcely reg. „C“ č. 459/2, na ktorom je stavba kostola postavená, správny orgán doručil oznámenie o začatí správneho konania aj formou verejnej vyhlášky. Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 16. 4. 2018 a zvesená dňa 2. 5. 2018; na úradnej tabuli Obecného úradu Svätý Peter bola verejná vyhláška vyvesená dňa 18. 4. 2018 a zvesená dňa 3. 5. 2018. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Pamiatkový úrad v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej, architektonickej a umelecko-historickej charakteristiky r. k. kostola sv. Martina a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie r. k. kostola sv. Martina za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že pôvodne barokový kostol, pravdepodobne vystavaný na základoch staršieho stredovekého (gotického) kostola, z ktorého bola pravdepodobne využitá staršia svätyňa štvorcového pôdorysu, sa do súčasnosti zachoval v podobe s prevládajúcim klasicistickým slohovým výrazom z obdobia obnovy v 60. rokoch 18. storočia a s hodnotnými úpravami pochádzajúcimi z konca 19. storočia, pričom sakrálna stavba si do súčasnosti zachovala vysokú mieru autenticity hmotovo-priestorového rozsahu, dispozície, architektonického výrazu a detailov exteriéru i interiéru, pochádzajúcich z týchto dvoch určujúcich stavebných etáp vývoja stavby. Jednoduchý kostol na západnej strane so vstupnou štvorbokou štvorpodlažnou vežou a smerom na východ orientovanou svätyňou štvorcového pôdorysu, je prístupný vstupnou predsieňou v podveží. K severnej stene svätyne je pristavaná sakristia pravouhlého pôdorysu. Vstupná predsieň, klenutá jedným poľom krížovej klenby, sprístupňuje trojtraktový priestor v podveží – stredný trakt je zaklenutý dvoma poľami krížovej klenby, dva bočné trakty klenbou valenou. Za kruchtovou emporou sa otvára rovnako trojtraktový priestor ukončený rovným stropom, pričom priestor pod emporou má tri polia plackovej klenby. Loď i sakristia sú zaklenuté rovným stropom s fabiónom a podstropnou rímsou. Svätyňa je zaklenutá jedným poľom plackovej klenby. Empora je prístupná z južného traktu podvežia jednoramenným schodiskom s dreveným obkladom. Postavená je na celú šírku západnej kostolnej lode na vlastných podperách prepojených širokými arkádami v tvare stlačeného oblúka. Arkády nesú dva mohutné stĺpy z červenohnedého kameňa s vysokým hranolovým soklom, štvorcovým plintom, profilovanou oblúkovou pätkou a hladkým driekom s entázou a hlavicou. Empora má plný murovaný parapet v centrálnej časti konvexne vydutý do priestoru lode a zdobený pravouhlými zrkadlami s konkávne vykrojenými rohmi. Emporu presvetľujú okenné otvory na južne i severnej stene lode tesne nad úrovňou parapetu. Otvory sú pravouhlé s hlbokým ostením a polkruhovým záklenkom so slohovou drevenou dvojitou okennou výplňou. Loď je osvetlená troma obdĺžnikovými okennými otvormi s hlbokým ostením, zošikmeným parapetom a polkruhovým záklenkom s vitrážovými okennými výplňami – vitráže z katedrálneho skla s vrásnenou povrchovou štruktúrou a pestrou sýtou farebnosťou. Výjavy vitráží sú jednofigurálne s centrálnou kompozíciou a dekoratívnym rámovaním v tvare lomené oblúka a predstavujú postavy svätcov alebo polpostavy svätcov v medailónoch, v spodnej časti s maďarským nápisom uvádzajúcim mená donátorov, ktoré sa zároveň vzťahujú k vyobrazeniu svätcov (sv. Jozef, sv. Mikuláš, sv. Štefan mučeník, sv. Michal na oblaku, sv. Alžbeta Uhorská a kľačiaci sv. Alojz z Gonzagy). Pod prvým a tretím okenným otvorom lode od svätyne sa na južnej i severnej stene nachádza v úrovni podlahy široká pravouhlá nika s mierne zaoblenými rohmi, v súčasnosti sú v nich osadené vykurovacie telesá. Podlaha v lodi, priestore pod emporou i v podveží je novodobá. Svätyňa oddelená od lode jednoduchým

polkruhovým víťazným oblúkom spočívajúcim na pilastroch je zaklenutá jedným poľom plackovej klenby dosadajúcej na pilastre s profilovanými rímsovými hlavicami. Okenný otvor presvetľujúci svätyňu je osadený v južnej stene – tvarom a formou je identický s oknami lode a má obdobne riešenú vitrážovú výplň, na ktorej je zobrazená polpostava Krista v červenom rúchu s trňovou korunou na hlave rámovaná medailónom s maďarským nápisom („A hivék ajándéka“ – darovali verní). Dlažba vo svätyňi pochádza z konca 19. storočia – cementové šedočierne dlaždice s osemuholníkovým dekorom, s bordúrou s radom kosoštvorcov a štylizovaných štvorlistov. Za hlavným oltárom je zachovaná pôvodná opuková dlažba. V závere svätyne za hlavným oltárom je nika s pravouhlým prehĺbením v smere hrúbky muriva so segmentovým záklenkom. V severnej stene sa pravouhlým vstupným otvorom – kamenným portálom lemovaným lištou a s prahom z červenohnedého kameňa a novodobou dvernou výplňou, vchádza do sakristie. Z interiéru sakristie má vstupný otvor veľmi hlboké ostenie a segmentové nadpražie. Sakristia ukončená rovným stropom s fabiónom a podstropnou profilovanou rímsou má zachovanú pôvodnú opukovú podlahu. Interiér je v súčasnosti upravený novodobým dreveným obkladom (tatranský obklad). Zo sakristie je prístup do exteriéru vstupným otvorom vo východnej stene, zo strany interiéru s hlbokým zošíkmeným ostentím a segmentovým nadpražím a novodobou drevenou dvernou výplňou. Na severnej strane sakristie sú umiestnené dva identické obdĺžnikové okenné otvory, zo strany interiéru s hlbokým ostentím a segmentovým záklenkom s drevenou dvojitou okennou výplňou. Fasády lode i svätyne kostola sú členené priebežným farebne odlišeným soklom, lizénovými rámami a priebežnou profilovanou korunnou rímsou s oblúnom. Okná majú hladké šambrány a oplechované parapety. Hmota svätyne má mierne zaoblené rohy v interiéri a skosené nárožia východnej fasády v exteriéri. Exteriér sakristie je členený lizénovými rámami. Exteriérový vstup vo východnej fasáde kryje sklenená markíza s kovovou konštrukciou. Hlavná – západná fasáda kostola je členená lizénovými rámami, pričom lizény v hornej časti prebiehajú ku korunnej rímse a majú podobu pilastrov s profilovanými rímsovými hlavicami. Vstupný otvor lemujú zdvojené lizény. Hlavný vstupný otvor kostola tvorí portál z červenohnedého kameňa lemovaný lištou s drevenou dvojkrídlovou kazetovanou výplňou s plným svetlíkom z konca 19. storočia. Zhora je vstupný otvor chránený sklenenou markízou s kovovou konštrukciou. V úrovni 2. nadzemného podlažia má hlavná fasáda tri symetricky situované okenné otvory obdĺžnikového tvaru, pričom prvé dva sú v spodnej polovici pravdepodobne sekundárne zamurované. Okná majú novodobé okenné výplne. Nad korunnou rímsou je západná fasáda prevýšená murovaným štítom sedlovej strechy, ktorý je symetricky rozdelený na dve polovice hmotou vstavanej veže. Konkávne prehnuté úseky štítu zdobia na okraji čučky. Fasády veže sú olemované zdvojenými vertikálnymi lizénami, ktoré podpierajú zakončujúcu korunnú zalamanú terčíkovú rímsu. V úrovni 4. nadzemného podlažia je na každej fasáde veže zvukový otvor so záklenkom v tvare stlačeného oblúka a s výplňou vo forme pevným žalúzií, otvory sú lemované hladkými šambránami. Na korunnej rímse sa nad každou fasádou veže nachádza atika kazulového tvaru s oplechovaným okrajom, zavŕšená malým dekoratívnym ihlanom s guľovitým ukončením. Loď kryje sedlová strecha s murovaným štítom na západnej strane, svätyňu valbová strecha s námetkami, rovnako valbovú strechu má sakristia. Strecha lode, svätyne i sakristie má pálenú krytinu (typ bobrovka), vo vrchole strechy svätyne je osadený kovový dvojramenný dekoratívny kríž. Veža je ukončená ihlanovou strechou, pokrytá červeným plechom vo vrchole s makovicou s latinským krížom.

Kostol sa zachoval dodnes v podstatnej miere autenticity hmotovo-priestorovej skladby, dispozično-priestorového riešenia, systému zaklenutia (klenby resp. rovné stropy), vrátane architektonickej podoby interiéru s emporou a exteriéru v slohovom výraze klasicizmu. Novodobé zásahy, spočívajú najmä vo výmalbe interiéru a exteriéru, výmene dlažby v lodi, strešnej krytiny a niekoľkých výplní okenných a vstupných otvorov, nemali za následok zásadný úbytok pamiatkových hodnôt a hodnôt autenticity objektu a neznižujú vysokú pamiatkovú hodnotu objektu ako celku.

Objekt je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Kostol je významnou historickou stavbou obce dokladajúci príslušnosť jej obyvateľov ku katolíckemu vierovyznaniu. Dodnes je živým liturgickým priestorom. Postavený bol z dôvodu potreby udržiavať náboženský život v obci a poskytovať priestor pre vykonávanie bohoslužieb a duchovné povznesenie veriacich. Stal sa symbolom významu obce a jej kultúrnej vyspelosti.

Hodnoty urbanistickej: Kostol je ako objekt postavený na nároží ulíc s pohľadovou dominantnou vežou, dodnes dominantou obce a dokladom staršej urbanistickej situácie tejto časti obce.

Hodnoty architektonickej: Kostol sv. Martina, postavený podľa literatúry v roku 1730 na základoch stredovekého (gotického) kostola s použitím jeho svätyne so štvorcovým pôdorysom, má do súčasnosti prevládajúci štýlový výraz daný klasicistickou úpravou vykonanou po obnove objektu po poškodení zemetrasením z roku 1763. Ďalšia obnova kostola bola zrealizovaná v roku 1892. V súčasnosti teda prevláda klasicistický slohový výraz stavby s evidentnými a hodnotnými úpravami z konca 19. storočia. Kostol predstavuje umeleckohistoricky a architektonicky hodnotnú ukážku pôvodne barokového sakrálneho objektu na našom území s neskoršími úpravami, stojaci pravdepodobne na stredovekých základoch. Objekt si zachoval svoje dispozično-priestorové, konštrukčné, materiálové a tvaroslovné riešenie interiéru (empora, podstropná rímsa, tvar okenných otvorov v interiéru s hlbokým ostiením, niky v stenách, portály, pilastre, víťazný oblúk, klenbový systém a stropy jednotlivých priestorov – loď obdĺžnikového pôdorysu zastropená rovným stropom, vstupná predsieň s jedným poľom krížovej klenby, trojtraktový priestor podvežia s dvoma poľami krížovej klenby a valenými klenbami, trojtraktový priestor za emporou s rovným stropom, priestor pod emporou s tromi poľami plackovej klenby, svätyňa štvorcového pôdorysu s poľom plackovej klenby, sakristia s rovným stropom, a exteriérový výraz objektu v duchu striednej klasicistickej úpravy fasád (členenie fasád pilastrami, jednoduché pásové šambrány okien, jednouchý tvar štítu, hmota a exteriérové riešenie veže).

Hodnoty umelecko-remeselnej a výtvarnej: V objekte sú zachované umelecko-remeselne stvárnené prvky a detaily predovšetkým ako súčasť architektúry objektu a to najmä podlaha (cementová dlažba vo svätyni z konca 19. storočia a pôvodná opuková dlažba vo svätyni za hlavným oltárom a v sakristii), výplň hlavného vstupu z konca 19. storočia vrátane pôvodného kovania, výplne južného a severného okenného otvoru osvetľujúce emporu a vitrážové výplne okenných otvorov a svätyne z konca 19. storočia vrátane pôvodného kovania s výtvarne hodnotnými vitrážami s vyobrazeniami svätcov a svätíc.

Pôvodne barokový Kostol sv. Martina svojím situovaním, architektonickým riešením, so zachovanými architektonickými, remeselnými a výtvarnými prvkami a detailmi so zachovaným klasicistickým slohovým výrazom a definovanými pamiatkovými hodnotami v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní veci napĺňa stanovené kritéria pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovorom o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa základná ochrana kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

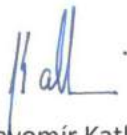
Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 58 ods. 1 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Podľa § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku sa odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podáva prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky a to v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

Mgr. Slavomír Katkin
námestník generálnej riaditeľky